

Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Zavod za javno zdravstvo «Sveti Rok» Virovitičko-podravske županije

Centar za sprječavanje i suzbijanje ovisnosti
Virovitica/Slatina

GODIŠNJAK

za 2005. godinu

Autori:
Saša Baranjec, dr.med.spec.mikrobiolog
Siniša Brlas, prof.

Virovitica, prosinac 2005.

SADRŽAJ

	Stranica
1. Statistički podaci o korisnicima usluga Centra za sprječavanje i suzbijanje ovisnosti u Virovitici i Slatini	3
2. Struktura suzbijanja ovisnost u Virovitičko-podravskoj županiji	9
3. Rad Centra za sprječavanje i suzbijanje ovisnosti u Virovitici i Slatini	10
4. Struktura korisnika usluga Centra	11
5. Plan i program rada Centra	11
6. Ostale aktivnosti Centra	13
7. Kamo i kako dalje? ...	15

1. Statistički podaci o korisnicima usluga Centra za sprječavanje i suzbijanje ovisnosti u Virovitici i Slatini

Tablica 1. Statistički podaci (frekvencije) intervencija, korisnika, sredstava ovisnosti i dolazaka

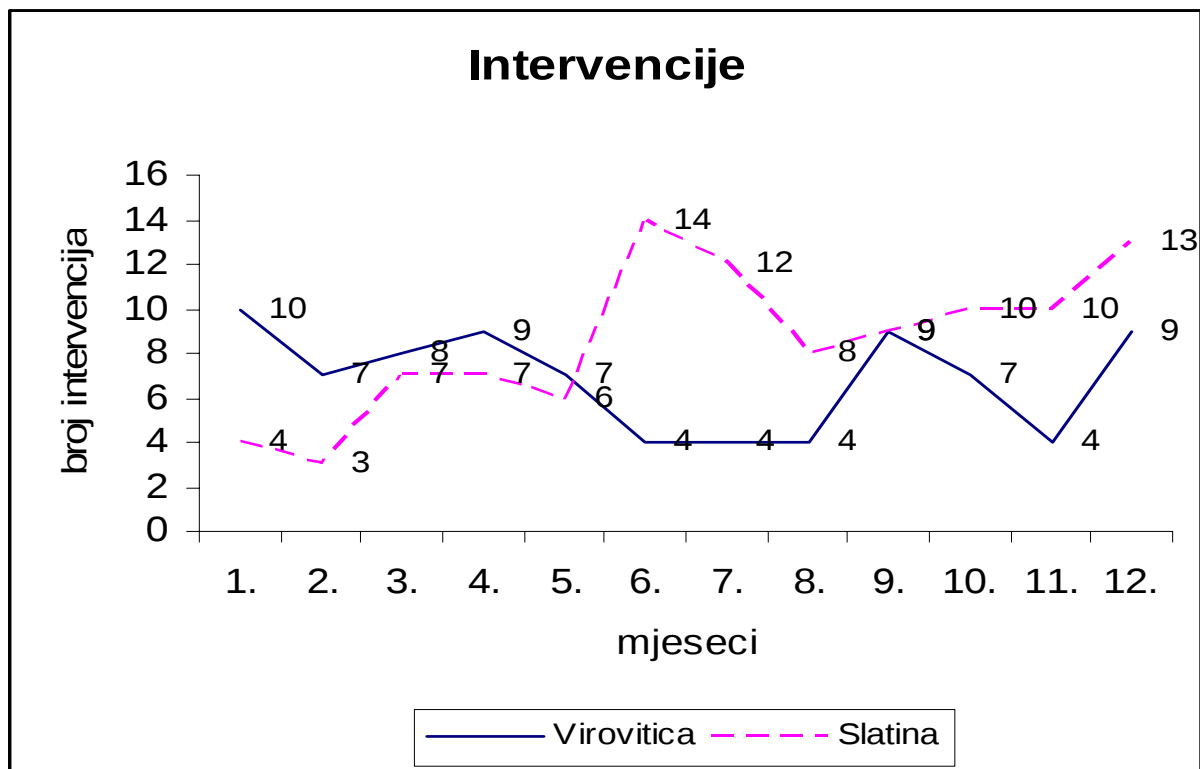
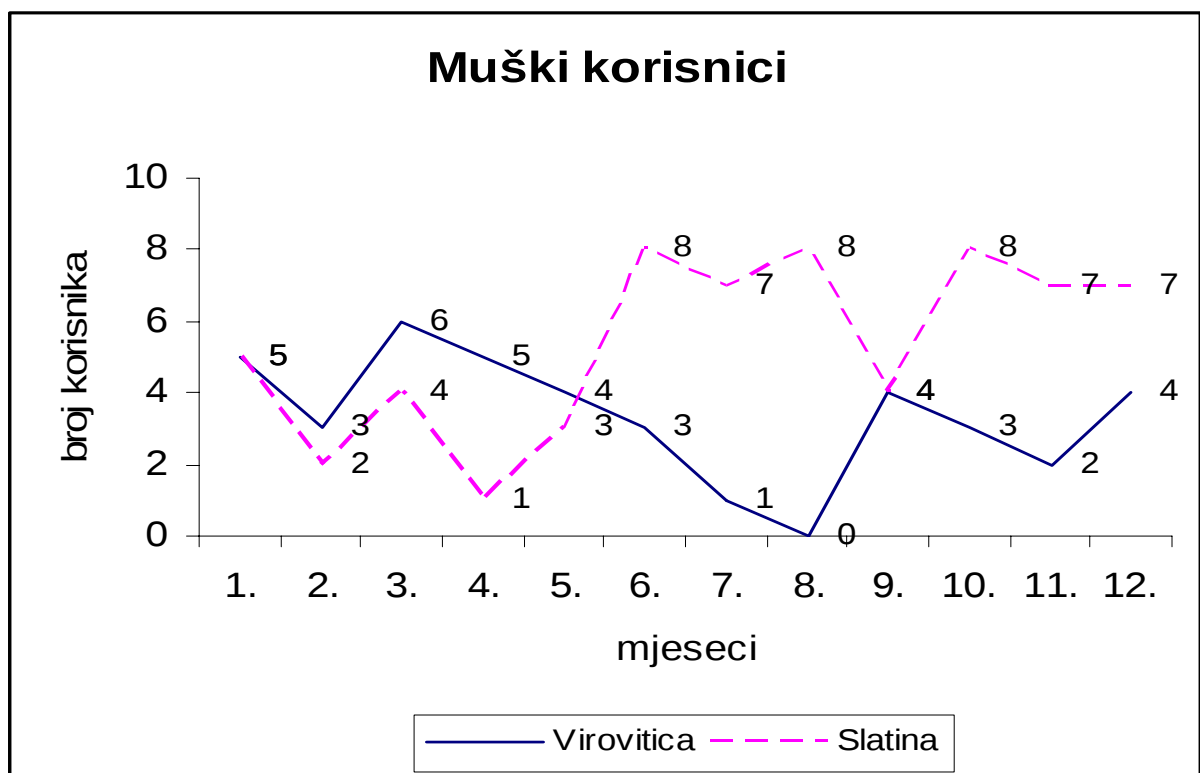
Mjesec	Intervencije				Korisnici				Sredstva ovisnosti					
	Dolasci		Telef. pozivi		Muški		Ženski		THC		Opijati		Ostalo	
	Vtc	Sl	Vtc	Sl	Vtc	Sl	Vtc	Sl	Vtc	Sl	Vtc	Sl	Vtc	Sl
1.	10	4	1	0	5	5	5	2	3	2	1	0	3	3
2.	7	3	1	0	3	2	1	1	3	1	1	0	0	1
3.	8	7	0	0	6	4	2	0	4	2	1	0	1	2
4.	9	7	0	0	5	1	5	5	3	0	1	0	1	1
5.	7	6	0	0	4	3	4	3	3	1	1	0	1	2
6.	4	14	0	1	3	8	0	5	2	1	0	0	0	7
7.	4	12	2	3	1	7	2	3	0	1	0	1	2	5
8.	4	8	2	2	0	8	0	3	1	1	0	1	1	4
9.	9	9	1	3	4	4	4	2	1	1	2	1	2	2
10.	7	10	1	0	3	8	3	3	1	1	1	0	1	8
11.	4	10	0	1	2	7	5	4	1	0	1	0	0	6
12.	9	13	0	4	4	7	5	3	3	0	1	1	1	6
Ukupno	82	103	8	14	40	64	36	34	25	11	10	4	13	47

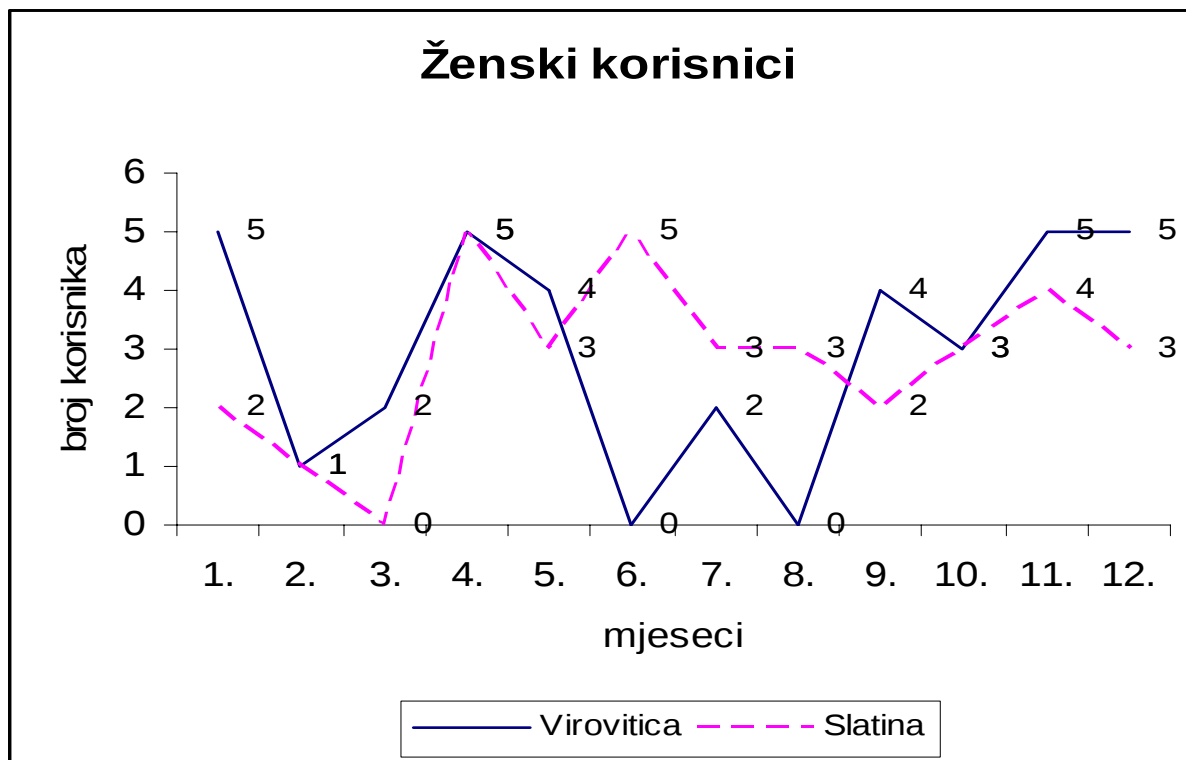
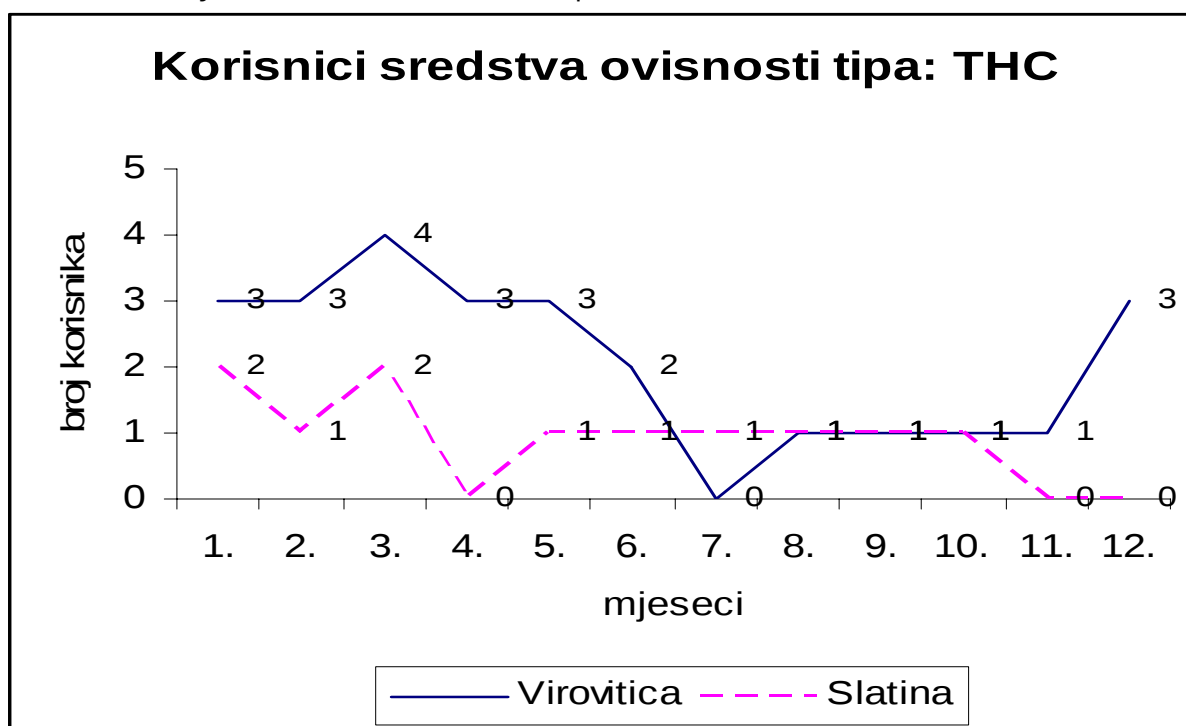
Mjesec	Dolasci				Novopridošli		Ostalo			
	Samostalno		U pratnji				Sudska mjera		Broj dežurstava	
	Vtc	Sl	Vtc	Sl	Vtc	Sl	Vtc	Sl	Vtc	Sl
1.	8	3	2	2	10	0	2	0	4	3
2.	2	1	3	1	0	0	2	0	4	4
3.	2	4	6	0	2	1	2	1	5	5
4.	2	0	5	1	1	1	2	0	4	4
5.	3	1	3	2	1	0	1	1	5	3
6.	1	5	2	3	0	3	1	0	4	5
7.	1	4	1	2	3	1	0	1	4	4
8.	0	5	2	1	0	0	1	1	5	4
9.	3	3	1	1	4	0	0	1	4	5
10.	4	6	1	2	1	1	1	0	4	4
11.	0	4	2	2	1	2	0	1	4	4
12.	3	7	5	0	3	2	0	2	4	5
Ukupno	29	43	33	17	26	10	12	8	51	50

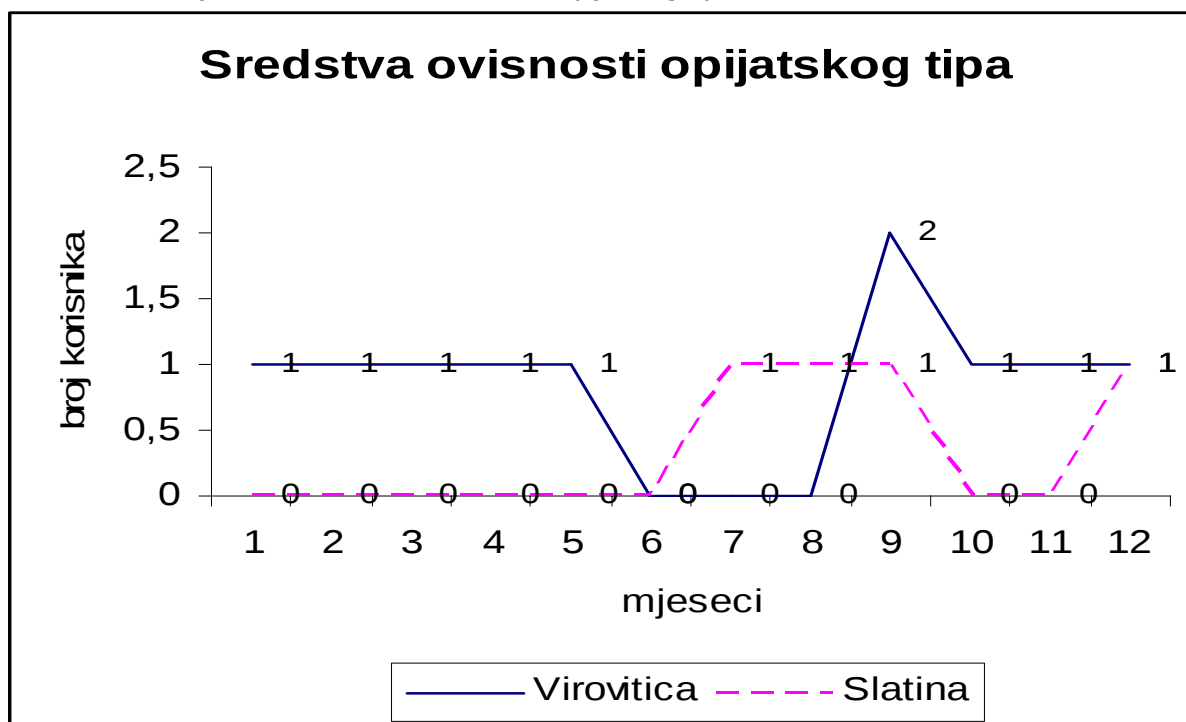
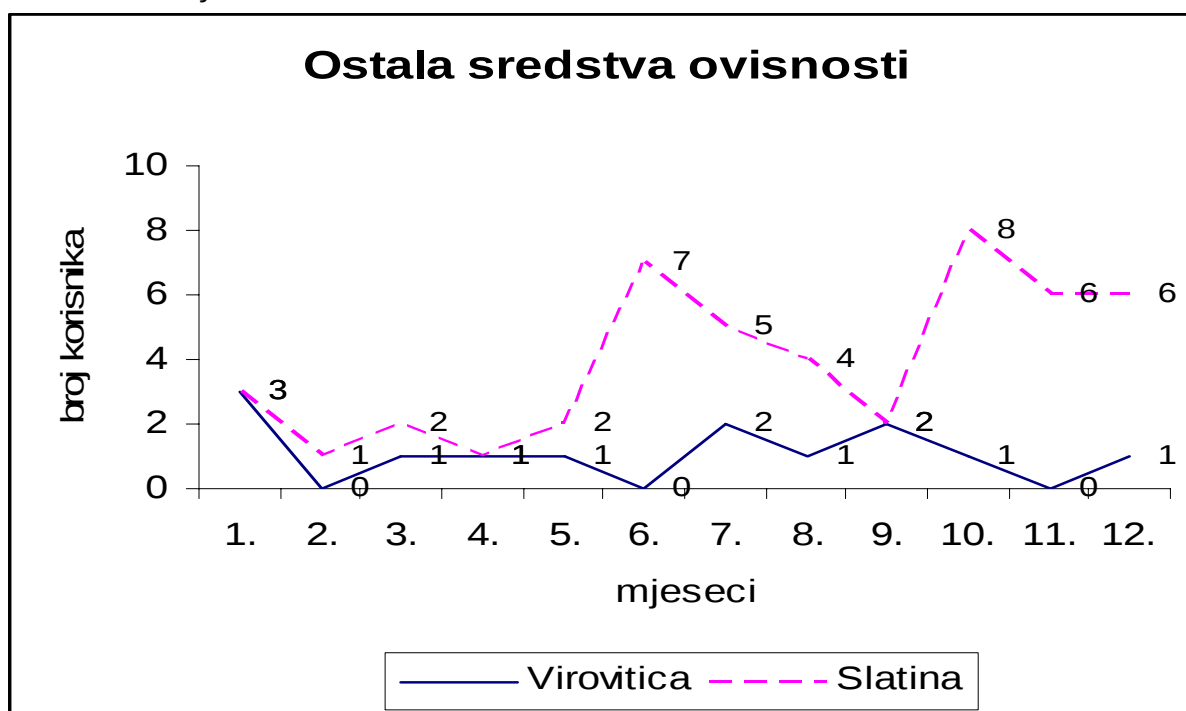
Legenda:

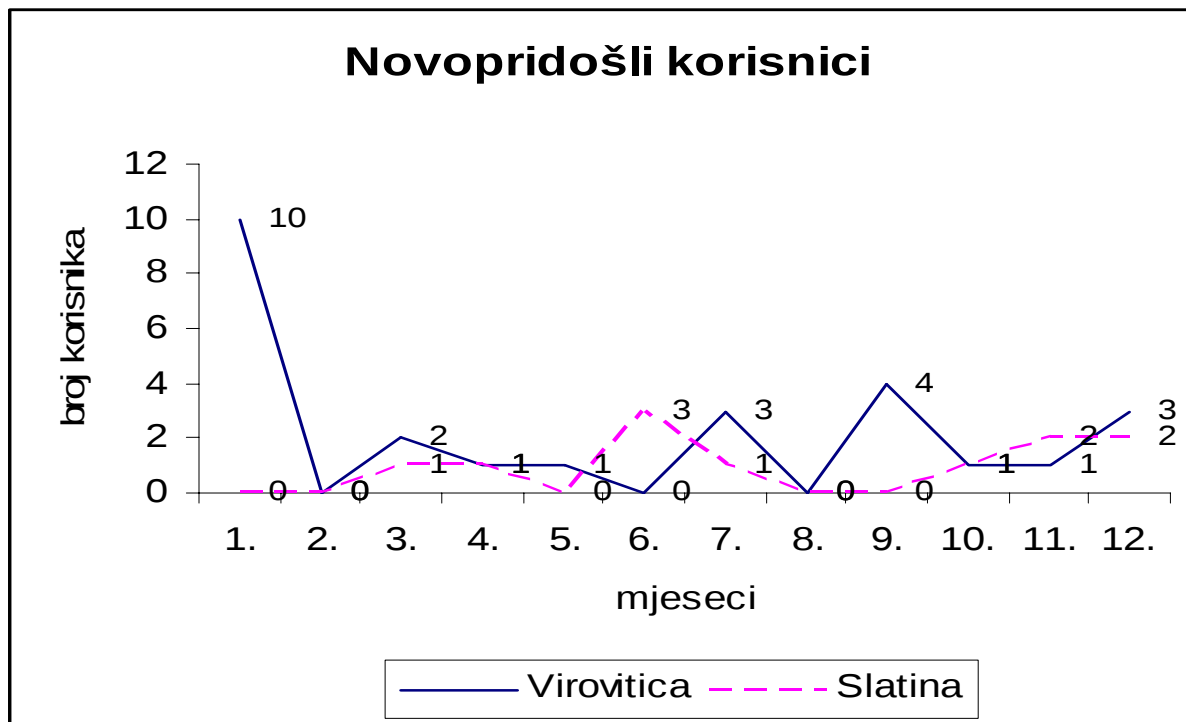
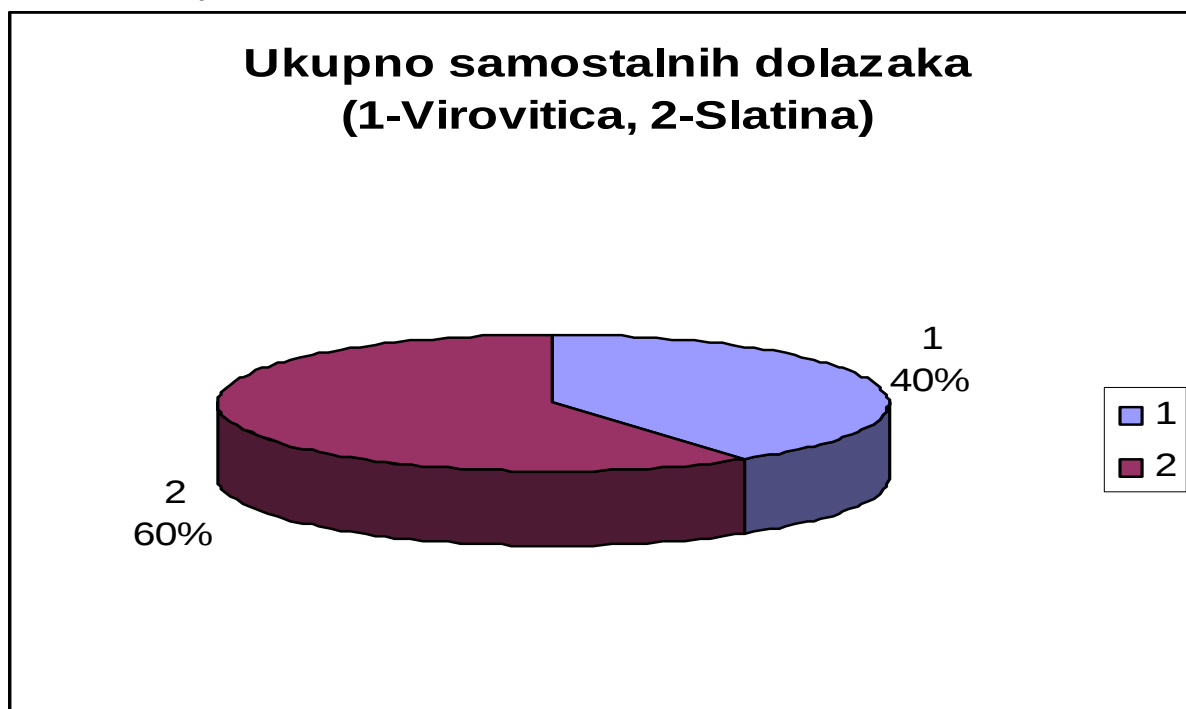
Vtc – Centar u Virovitici

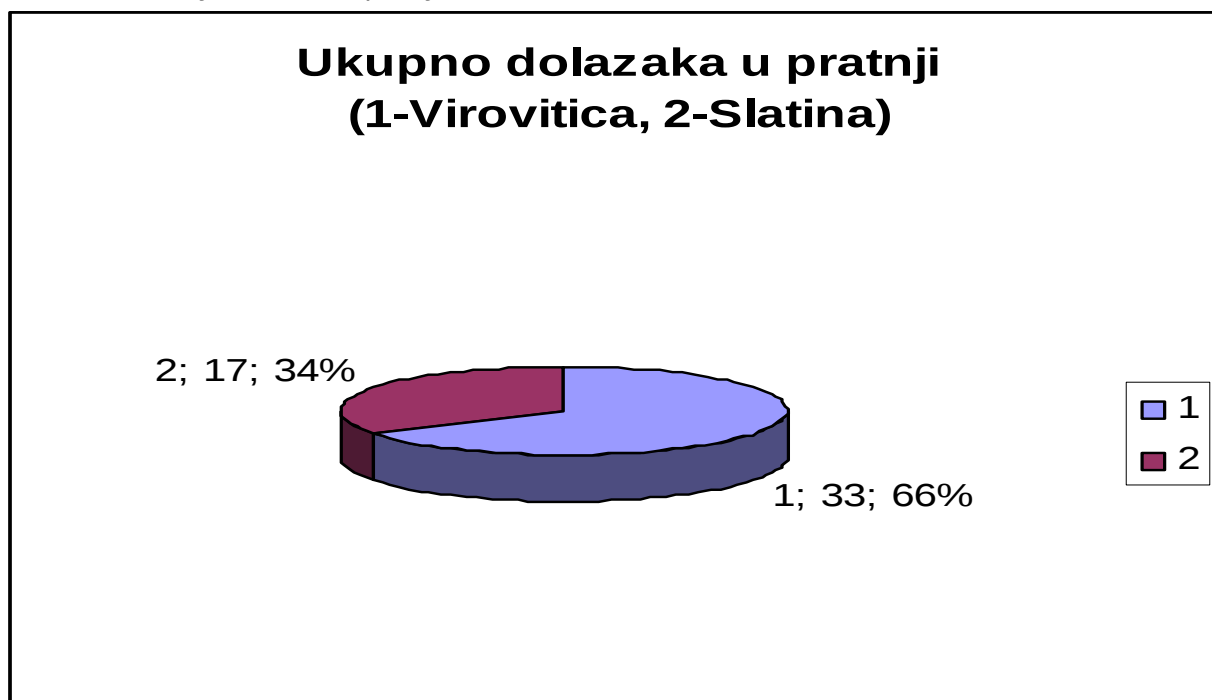
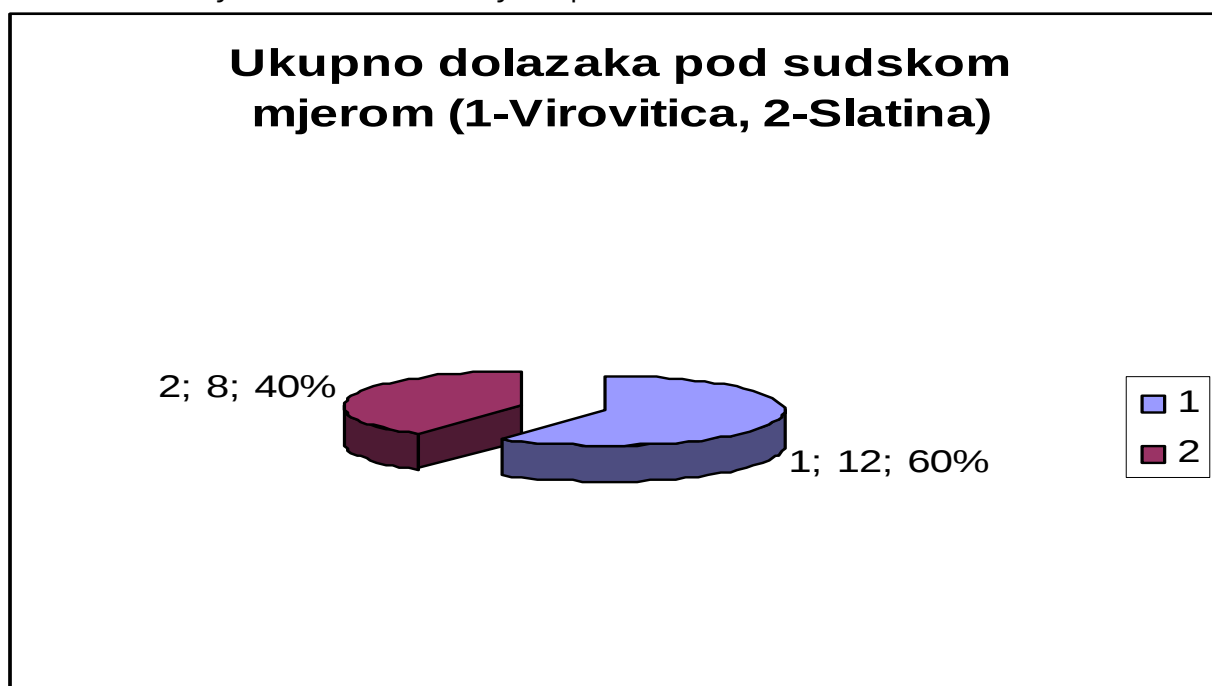
Sl – Centar u Slatini

Graf 1. Intervencije u Centru tijekom godine**Graf 2.** Distribucija muških korisnika tijekom godine

Graf 3. Distribucija ženskih korisnika tijekom godine**Graf 4.** Distribucija korisnika sredstva ovisnosti tipa THC

Graf 5. Distribucija korisnika sredstva ovisnosti opijatskog tipa**Graf 6.** Distribucija korisnika ostalih sredstava ovisnosti

Graf 7. Distribucija novopridošlih korisnika**Graf 8.** Distribucija samostalnih dolazaka

Graf 9. Distribucija dolazaka u pratnji korisnika**Graf 10.** Distribucija dolazaka korisnika koji su upućeni od suda

2. Struktura suzbijanja ovisnosti u Virovitičko-podravskoj županiji

Nacionalna strategija

Županijski program(i)

Školski preventivni program(i)

Nositelji:

- razredni odjeli (učenici)
- razrednici i nastavnici
- roditelji
- stručni suradnici
- šira društvena zajednica (Policajska uprava, Centar za socijalnu skrb, Zavod za javno zdravstvo, Dom zdravlja, Opća bolnica, Zavod za zapošljavanje, Centar za sprječavanje i suzbijanje ovisnosti ...)

Povjerenstvo za suzbijanje ovisnosti Virovitičko-podravske županije
i

Centar za sprječavanje i suzbijanje ovisnosti Virovitica i Slatina
pri Zavodu za javno zdravstvo "Sveti Rok" Virovitičko-podravske županije
(dežurstva stručnih timova)

U Slatini: četvrtkom u Domu zdravlja od 18 do 20 sati
U Virovitici: utorkom u Zavodu za javno zdravstvo «Sveti Rok» od 18 do 20 sati

Prostorije Centra su jasno označene što svima omogućuje jednostavan pristup

3. Rad Centra za sprječavanje i suzbijanje ovisnosti u Virovitici i Slatini

Centar za sprječavanje i suzbijanje ovisnosti osnovalo je Povjerenstvo za suzbijanje ovisnosti 19. travnja 2000. godine. Dežurstva stručnih timova u Centru u Virovitici započela su 25. travnja iste godine, i to utorkom od 18 do 20 sati u prostorijama Zavoda za javno zdravstvo "Sveti Rok" Virovitičko-podravske županije (telefon: 727-031). Centar u Slatini osnovan je rujna 2000. godine, a dežurstva su četvrtkom od 18 do 20 sati u prostorijama Doma zdravlja Slatina (telefon: 552-258).

Od konca 2003. godine Centar je sastavnim dijelom Zavoda za javno zdravstvo "Sveti Rok" Virovitičko-podravske županije.

Stručni timovi broje po dva (ili tri) člana iz redova psihijatar, liječnika, psihologa, pedagoga, a jedna je viša medicinska sestra:

Virovitica

	<i>Ime i prezime</i>	<i>Profil</i>
1.	Siniša Brlas, koordinator	psiholog
2.	Ivana Štetić-Ferenčević	psiholog
3.	Matija Zidar	pedagog
4.	Elvira Koić	psihijatar
5.	Snježana Vondraček	psihijatar
6.	Snježana Karničnik	psihijatar

Slatina

	<i>Ime i prezime</i>	<i>Profil</i>
1.	Jasna Plantak	psiholog
2.	Ksenija Vujanović-Juras	psiholog
3.	Marija Turk-Kučić	liječnik
4.	Višnja Kajzer	viša medicinska sestra

Rad Centra zamišljen je kao sredstvo i oblik pomoći svima koji imaju doticaj sa sredstvima ovisnosti, ali i onima kojima je potrebna pomoć u rješavanju bilo kojeg

Stručni tim Centra

životnog problema (u školi, s roditeljima, s prijateljem ili partnerom i sl.), a kako ne bi došli u rizično iskušenje i tako postali ovisnici.

U Centru je opservirano mnogo osoba s različitim problemima, kao što su: obiteljski problemi, pokušaji suicida, eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti, konzumiranje sredstava ovisnosti, alkoholizam i slični problemi.

4. Struktura korisnika usluga Centra

Malo je onih koji početkom korištenja kojeg od sredstava koje izaziva ovisnost sumnjaju u vlastitu sposobnost kontroliranja tijeka svojega "konzumentskog staža" u smislu da mogu onda kada to oni žele i prekinuti s opasnom "igrom". Upravo je suprotno; većina onih koji uzimaju sredstva ovisnosti vrlo brzo, ali definitivno izvjesno, izgubi kontrolu nad svojim i doživljavanjem opasnosti ali i ponašanjem vezanim uz uzimanje ovih sredstava.

Iz iskustava vezanih uz rad ovoga Centra mogu se ekstrapolirati dvije osnovne kategorije osoba koje su u vezi sa sredstvima ovisnosti, i to:

1. Eksperimentatori i
2. Ovisnici sa stažom

Uz ove dvije kategorije mogli bi se spomenuti i oni koji svojim rizičnim uvjetima psihosocijalnog rasta i razvoja predstavljaju rizičnu populaciju i koji su svojim ponašanjem na najboljem putu da postanu ovisnici (ili u najboljem slučaju povremeni konzumenti). Upravo se ovoj kategoriji korisnika usluga *Centra* i može najviše pomoći, i to na način da se kroz osmišljen savjetodavni rad pruži podrška u kriznim životnim situacijama razrješenjem kojih će pojedinac afirmirati pozitivno a ne negativno doživljavanje i ponašanje (koje je uglavnom i "okidač" za početak traženja izlaza tamo gdje ga jedino nema (samo što to oni tada još to ne znaju)). Dobra je prognoza i u radu s povremenim konzumentima i/ili eksperimentatorima jer je njima često dovoljan poticaj i pozitivno usmjeravanje kako bi s lošim postupcima prestali. U situaciji kada i gdje ne postoji zamjenska terapija, ovisnicima sa stažom najmanja je mogućnost pomoći, no za njih je predviđena drugačija metodologija rada.

Statistički podaci pokazuju strukturu korisnika usluga Centra.

5. Plan i program rada Centra

OKVIRNI PROGRAM SAVJETODAVNOG RADA KLIJENTIMA

trajanje	aktivnost	ciljevi	korisnici
EVIDENTIRANJE			
prvi susret	Upoznavanje s načinom rada u Centru, razgovor o problemu i o razlozima koji su do problema doveli	Aktualiziranje problema Uspostavljanje odnosa savjetovatelj-klijent	eksperimentatori ovisnici
prvi susret	Početak detoksikacije (u ambulantama ili bolnicama)	"Čišćenje" organizma	ovisnici
drugi susret	Ukoliko klijent dođe drugi put dogovoriti zajedničke daljnje aktivnosti, upoznati ga s Programom i ispuniti Pompidou upitnik	Određivanje strukture i cilja savjetovanja Planiranje tijeka akcije Evidentiranje klijenta	eksperimentatori ovisnici
AKTIVIRANJE			
treći susret	Zajedničko pronalaženje načina prestanka konzumiranja (ukoliko je konzument), upoznavanje sa sustavom testiranja	Aktiviranje klijenta Povećanje svjesnosti klijenta	eksperimentatori ovisnici
četvrti susret	Prvo testiranje (test trake i sl.)	Utvrđivanje da li klijent konzumira sredstva ovisnosti	eksperimentatori ovisnici

peti susret	Komentiranje rezultata testiranja i dogovaranje o uključivanju članova obitelji u rad (klijent sam odabire člana obitelji ili prijatelja koji će mu biti podrška)	Produblјivanje povjerenja i podrške	eksperimentat ori ovisnici
-------------	---	-------------------------------------	----------------------------------

ODVIKAVANJE

šesti susret	Obiteljski savjetodavni rad	Ustrojiti sustav obiteljske podrške	eksperimentat ori ovisnici
--------------	-----------------------------	-------------------------------------	----------------------------------

sedmi susret	Informiranje klijenta o vrstama sredstava ovisnosti i štetnosti njihova utjecaja	Educiranje	eksperimentat ori
osmi susret	Poticanje klijenta da pronađe alternativne (zdrave) načine življenja	Motiviranje	eksperimentat ori ovisnici

VREDNOVANJE

deveti susret	Drugo testiranje (test trake i sl.)	Retestiranje	eksperimentat ori ovisnici
deseti susret	Procjenjivanje efikasnosti dolaženja u Centar	Valorizacija rada i procjenjivanje efekata savjetovanja	eksperimentat ori

Autor Programa: Siniša Brlas, profesor psihologije

CILJ

U našem je *Centru* razvijen sustav savjetovanja, podrške i testiranja koji u trajanju između tri i šest mjeseci ima cilj mijenjati kognitivnu i emocionalnu orijentaciju pojedinca afirmirajući pozitivne životne stavove i socijalne vještine.

Najvažniji su ciljevi:

- aktualiziranje problema zbog kojega je došao u *Centar*
- aktiviranje pojedinca da "radi na sebi"
- povećanje svjesnosti o štetnosti posjedinih oblika doživljavanja i ponašanja
- produblјivanje povjerenja pojedinca u sebe i u osobe (osobito bliske) i razvijanje podrške (osobito obiteljske)
- educiranje pojedinca o štetnosti sredstava ovisnosti
- motiviranje da ustraje u pozitivnim aktivnostima

AKTIVNOSTI

Sve su aktivnosti usmjerene uglavnom desenzibilizaciji pojedinca u za njega kriznim situacijama. Ostvarivanje *Programa* započinje međusobnim upoznavanjem svih sudionika u provedbi *Programa* i informiranje klijenta o ovom obliku rada. To uključuje i aktualiziranje problema zbog kojega je pojedinac došao u *Centar*. Nakon definiranja uloga tijekom provedbe *Programa* prvi je susret završen. Drugi je susret ključan. Ako je pojedinac elementarno motiviran za *Program* ponovno će doći. To je drugi susret. Tada se i dogovaraju daljnje aktivnosti i evidentira se klijent koji je imao bilo kakav kontakt sa sredstvima ovisnosti putem *Pompidou upitnika*. Tijekom trećeg susreta posebna se pozornost pojedincima usmjerava na mogućnost i izvjesnost testiranja tijekom realizacije *Programa*, a prvo je testiranje (od ukupno najmanje

dva) tijekom četvrtog susreta. Petim dolaskom komentiraju se rezultati testiranja, a o rezultatima testiranja i ponašanju klijenta u tom smislu ovisi i uključivanje pojedinih članova obitelji klijenta u daljnji rad, jer je sustav obiteljske podrške često od presudne važnosti u razrješavanju unutarnjih i vanjskih konflikata pojedinca (šesti susret). Tek je tada (od sedmog susreta) pojedinac zapravo receptivan za relevantne podatke o štetnosti djelovanja sredstava ovisnosti, pa se aktivnost usmjerava u pravcu podučavanja i informiranja klijenta. I tek kada smo sigurni da klijent želi i može prebroditi krizne momente jasno ga i nedvosmisleno potičemo u tome (osmi dolazak). Da li smo uspjeli ili ne djelomično možemo zaključiti i test-retest metodom (deveti susret); negativan rezultat testa može biti valjana mjera uspješnosti *Programa*. Na koncu, desetim dolaskom zajednički se procjenjuje efikasnost dolaženja u *Centar* i korisnost svih poduzetih aktivnosti.

Napominje se da ovaj pristup uključuje elementarni savjetodavni rad, te se od njega mogu očekivati rezultati u skladu s time.

6. Ostale aktivnosti Centra

Osim opisanih i neposrednih aktivnosti unutar dežurstava stručnih timova Centar je kontinuirano provodio niz aktivnosti na području primarne prevencije. Iako se aktivnosti izvode kontinuirano tijekom cijele godine, ipak su najintenzivnije povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti (od 15. studenog do 15. prosinca). To su sljedeće aktivnosti:

1. Promovirane su novootvorene prostorije Centra (22. studenog u Virovitici, a ubrzo i u Slatini), i to prigodno, povodom obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti.

2. Osmišljen je i radijski spot promotivne naravi koji je emitiran tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti.

3. Ugovoreno je postavljanje promotivnih panoa Centra (na rasvjetnim stupovima uz prometnice) u Virovitici i Suhopolju, a planirano je i u Slatini.

4. Održan je niz edukativnih predavanja i tribina na temu suzbijanja ovisnosti (u suradnji s Povjerenstvom za suzbijanje ovisnosti Virovitičko-podravске županije), i to za raznoliku populaciju:

1. U ponedjeljak, 28. 02. 2005. godine u Industrijsko-obrtničkoj školi Virovitica (za Vijeće roditelja)
2. U srijedu, 27. 04. 2005. godine za koordinate škole preventivnih programa
3. U utorak, 14. 06. 2005. u Terezinom polju (za djelatnike policije)
4. U srijedu, 15. 06. 2005. u Slatini (za djelatnike policije)
5. U četvrtak, 16. 06. 2005. u Orahovici (za djelatnike policije)
6. U utorak, 28. 06. 2005. u Pitomači (za djelatnike policije)
7. U srijedu, 29. 06. 2005. u Virovitici (za djelatnike policije)
8. U četvrtak, 29. 09. 2005. u Učeničkom domu Virovitica (za učenike)
9. U ponedjeljak, 10.10.2005. u Srednjoj školi Marka Marulića Slatina (za Nastavničko vijeće)
10. U četvrtak, 20. 10. 2005. u Strukovnoj školi Virovitica (za Vijeće učenika)
11. U utorak, 25. 10. 2005. u Industrijsko-obrtničkoj školi Virovitica (za Vijeće učenika)

12. U petak, 11. 11. 2005. u Tehničkoj školi Virovitica (za Vijeće učenika)
13. U srijedu, 16. 11. 2005. u Srednjoj školi Pitomača (za Vijeće učenika)
14. U petak, 18. 11. 2005. u Centru za socijalnu skrb Virovitica (za socijalne radnike)
15. U ponedjeljak, 21. 11. 2005. u Gimnaziji Petra Preradovića u Virovitici (za Vijeće učenika)
16. U četvrtak, 24. 11. 2005. u Srednjoj školi Stjepana Ivšića u Orahovici (za Vijeće učenika)
17. U četvrtak, 24. 11. 2005. u Srednjoj školi Marka Marulića u Slatini (za Vijeće učenika)
18. U ponedjeljak, 28. 11. 2005. u Srednjoj školi Marka Marulića u Slatini (za Vijeće roditelja)
19. U četvrtak, 01. 12. 2005. u Područnoj školi u Koriži (Osnovne škole V. Nazora u Virovitici), za roditelje
20. U srijedu, 14. 12. 2005. u Glazbenoj školi J. Vlašimskog u Virovitici (za učitelje)
21. U četvrtak, 15. 12. 2005. u Srednjoj školi S. Ivšića u Orahovici (za nastavnike)
22. U ponedjeljak, 19. 12. 2005. u Osnovnoj školi Gradina (za učitelje)
23. U ponedjeljak, 19. 12. 2005. u Osnovnoj školi Gradina (za roditelje)
24. U utorak, 20. 12. 2005. u Osnovnoj školi V. Nazora u Virovitici (za roditelje)

S tribine za socijalne radnike

S jedne od tribina za roditelje učenika

5. Članovi stručnih timova Centra sudjelovali su u nizu javnih i medijskih nastupa te na konferencijama za tisak na kojima se govorilo o suzbijanju ovisnosti na području Virovitičko-podravске županije.
6. Izrađen je godišnjak rada Centra.
7. Nastavljena je uspješna suradnja na provedbi preventivnih aktivnost s Povjerenstvom za suzbijanje ovisnosti Virovitičko-podravске županije.

8. U suorganizaciji sa županijskim kordinatorom na provedbi Školskih preventivnih programa u odgojno-obrazovnim ustanovama, a povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti, proveden je likovni i literarni natječaj za učenike pod nazivom "Radost i sreća su svuda oko nas".
9. U prosincu (03. i 10. prosinca) su u Slatini održana dva cjelodnevna tečaja prevencije ovisnosti za učenike šestoga razreda osnovne škole.

10. Kamo i kako dalje? ...

Aktivnosti Centra nastavljaju se na način kao i do sada; dežurstvima stručnih timova u Virovitici i Slatini, te planiranjem i provedbom niza preventivnih aktivnosti tijekom godine. Planira se i nastavak suradnje s Povjerenstvom za suzbijanje ovisnosti Virovitičko-podravske županije i županijskom kordinatorom na provedbi Školskih preventivnih programa.

S obzirom na strukturu korisnika usluga Centra, od kojih je znatan broj pod sudskom mjerom ili upućen od strane centara za socijalnu skrb, u planu je u dežurstva stručnih timova uključiti i stručnjake centara za socijalnu skrb s područja koje gravitira ovome Centru i intenzivirati suradnju sa sudovima po pitanju usklađenog djelovanja u smjeru suzbijanja ovisnosti, a s ciljem iskorištavanja u potpunosti stručnih i fizičkih kapaciteta Centra.

Smatramo da je Centar raznolikim aktivnostima obuhvatno i preventivno djelovao na suzbijanju ovisnosti na području Virovitičko-podravske županije, usko surađujući sa svim relevantnim osobama i institucijama na svim preventivnim razinama i zaista na cjelokupnom prostoru Virovitičko-podravske županije. Tako su obuhvaćeni: osnovne škole i srednje škole (učenici, roditelji, nastavnici i odgajatelji), policijske postaje, centri za socijalnu skrb, mediji, te cjelokupna javnost.

Uvjereni smo kako su pozitivni učinci navedenoga jasno uočljivi.

— — —